

การแปลเรื่องที่ทำให้ความรู้

การเขียนเรื่องประเภทที่ทำให้ความรู้มักมุ่งเน้นผู้อ่านกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น การเขียนในรูปของรายงานผลการค้นคว้า วิจัย หรือบทความทางวิชาการ เพื่อเผยแพร่ในวงการเฉพาะที่มีผู้สนใจจำนวนจำกัด หากต้องการให้ความรู้เข้าถึงผู้อ่านในวงกว้างขึ้น ผู้เขียนอาจเขียนในรูปของหนังสือหรือตำราสำหรับนิสิต นักศึกษา นอกจากนี้ยังมีผู้ทรงความรู้บางท่านที่เขียนหนังสือหรือบทความสำหรับประชาชนทั่วไป เพื่อให้ทุกคนมีความรู้และความเข้าใจในวิทยาการที่ผู้เขียนเชี่ยวชาญ

ลีลาการเขียนเรื่องประเภทนี้ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์และกลุ่มเป้าหมายของผู้อ่าน หากเขียนสำหรับผู้อ่านในวงการเดียวกัน ผู้เขียนมักใช้ศัพท์เฉพาะและให้คำอธิบายพื้นฐานน้อย เพราะผู้อ่านมีความรู้เบื้องต้นในเรื่องดังกล่าวอยู่แล้ว แต่หากเขียนสำหรับนักเรียนหรือนักอ่านทั่วไป ผู้เขียนจะใช้ศัพท์เฉพาะให้น้อยลง และเพิ่มคำอธิบายหรือความหมายของคำยากเพื่อช่วยให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น

หากบทความลงในวารสารวิชาการหรือตำรา มักใช้ภาษาที่มีท่วงทำนองเป็นทางการและรูปประโยคซับซ้อน แต่ถ้าต้องการให้เข้าถึงนักเรียนหรือบุคคลทั่วไป ภาษาจะเรียบง่ายขึ้นและช่วยผู้อ่านด้วยการอธิบายคำศัพท์ยาก

การแปลบทความหรือหนังสือประเภทนี้มีความซับซ้อนมากกว่าการแปลข่าวหรือรายงานเหตุการณ์ทั่วไป ผู้แปลต้องมีความรู้พื้นฐานในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่สาขาวิชาใหม่ ผู้แปลจำเป็นต้องศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมและพยายามเรียนรู้จากเรื่องที่แปลให้มากที่สุด บางครั้งสิ่งที่แปลอาจขัดแย้งกับความเชื่อเดิมของผู้แปล ดังนั้น ผู้แปลต้องระวังไม่ให้ความคิดเห็นส่วนตัวกระทบต่อการแปลจนทำให้เกิดความผิดพลาดในการตีความข้อความ

ขั้นตอนการแปลเรื่องที่ทำให้ความรู้สามารถแบ่งออกได้คร่าว ๆ เป็น 4 ขั้นตอนดังนี้

1. วิเคราะห์ประเภทของสารคดี

สารคดีที่ตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์หรือนิตยสารทั่วไปมักอยู่ในรูปของบทความ ซึ่งมีหลายประเภท เช่น ประเภทกึ่งชีวประวัติ ประเภทสัมภาษณ์บุคคล ประเภทกึ่งความรู้ และประเภทวิจารณ์ ผู้แปลควรวิเคราะห์ประเภทของสารคดีก่อนเริ่มแปล เพื่อเลือกใช้ศัพท์และสำนวนที่เหมาะสม เช่น หากเป็นสารคดีประเภทสัมภาษณ์บุคคล อาจใช้สำนวนภาษาที่เป็นกันเอง แต่หากเป็นสารคดีประเภททางการ ควรใช้ภาษาที่เหมาะสมและสุภาพ

2. วิเคราะห์ผู้อ่าน

สารคดีบางประเภทมีจุดมุ่งหมายเจาะจงผู้อ่านบางกลุ่ม เช่น กลุ่มนักเรียนและนักศึกษา กลุ่มอาชีพเฉพาะ กลุ่มสตรี หรือกลุ่มนักธุรกิจ เป็นต้น ดังนั้น การใช้ถ้อยคำและสำนวนในการแปลควรปรับให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เช่น หากกลุ่มเป้าหมายคือนักเรียนนักศึกษาหรือบุคคลทั่วไป ไม่ควรใช้คำศัพท์ที่ยากเกินไปหรือศัพท์เฉพาะที่อาจทำให้เกิดความสับสน แต่หากกลุ่มเป้าหมายเป็นกลุ่มวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในอาชีพเฉพาะ ผู้แปลสามารถใช้ศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพหรือสาขาวิชานั้น ๆ ได้

3. วิเคราะห์ปัญหาต่าง ๆ

ความรู้รอบตัวและความเข้าใจในเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับข้อความที่จะแปลเป็นสิ่งสำคัญมาก หากผู้แปลมีข้อสงสัยหรือไม่แน่ใจเกี่ยวกับข้อความใด ควรค้นคว้าหาข้อมูลเพิ่มเติมหรือสอบถามจากผู้รู้ก่อนที่จะเริ่มแปล มิฉะนั้นอาจทำให้เกิดความผิดพลาดในการแปล

ตัวอย่าง เช่น คำว่า *Waterloo* ซึ่งปกติหมายถึงเมืองในประเทศเบลเยียม ที่เป็นสถานที่ที่กองทัพของนโปเลียนพ่ายแพ้ต่อกองทัพพันธมิตรในสงคราม แต่เมื่อคำนี้ถูกนำมาใช้ในสำนวน *meet one's Waterloo* ความหมายจะเปลี่ยนเป็น "ความพ่ายแพ้ครั้งสำคัญ" เช่นในประโยค:

"The British champion finally met his Waterloo when he boxed for the world title."

ประโยคนี้ควรแปลว่า:

แชมป์เปี้ยนชาวอังกฤษในที่สุดก็ประสบความพ่ายแพ้อย่างย่อยยับเมื่อเขาขึ้นชกเพื่อชิงตำแหน่งแชมป์โลก

ในกรณีนี้ หากผู้แปลไม่เข้าใจความหมายของคำว่า *Waterloo* ในบริบทของสำนวน อาจทำให้แปลผิดพลาดหรือแปลแล้วไม่สามารถสื่อความหมายที่ถูกต้องไปยังผู้อ่านได้ เช่น การแปลทับศัพท์โดยตรง

ตัวอย่างสารคดีชีวประวัติ

As a plain citizen, she discovered, while traveling abroad during this period, her position was extraordinary. Everywhere she was treated with almost hysterical deference. The Roosevelt name had almost a hypnotic power overseas. This never changed, no matter how many return trips she made to the same place.

When she attended the Geneva, Switzerland meeting of her UN Human Rights Commission in December 1947, it was as though the entire city turned out to greet her. Everywhere she stopped traffic. Whenever she emerged outdoors from her hotel, the cheering was reminiscent of the adulation paid to a football hero in the United States.

It was the same when she journeyed to London in April 1948, as the guest of the Pilgrim Society to unveil the ten-foot-high standing statue of Franklin in Grosvenor Square. The king and the queen were at her side, and Attlee and Churchill spoke. Every speaker tried to outdo the others. Attlee sent her a note the next day:

"I wish I could have done more justice to the President in my speech, but I shall never be an orator."

ในฐานะประชาชนธรรมดา เอลีนอร์ รูสเวลต์ค้นพบระหว่างการเดินทางไปต่างประเทศว่า เธอได้รับการปฏิบัติอย่างไม่ธรรมดา ชื่อเสียงของตระกูลรูสเวลต์มีอิทธิพลอย่างมากในต่างแดน แม้เธอจะเดินทางกลับไปทีเดิมหลายครั้ง การต้อนรับอย่างอบอุ่นก็ไม่เคยลดลง

เมื่อเดือนธันวาคม ค.ศ. 1947 เอลีนอร์ได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติที่เจนีวา ซึ่งบรรยากาศเหมือนทั้งเมืองออกมาต้อนรับเธอ ทุกที่ที่เธอไป การจราจรหยุดชะงัก และเมื่อเธอออกจากโรงแรม เสียงเชียร์จากฝูงชนทำให้บรรยากาศคล้ายกับการต้อนรับฮีโร่ฟุตบอลในสหรัฐอเมริกา

เหตุการณ์คล้ายกันเกิดขึ้นอีกครั้งในเดือนเมษายน ค.ศ. 1948 ระหว่างการเดินทางไปลอนดอนในฐานะแขกของ Pilgrim Society เพื่อเปิดตัวรูปปั้นขนาดสิบฟุตของแฟรงคลิน รูสเวลต์ที่ Grosvenor Square โดยมีพระเจ้าจอร์จที่ 6 และสมเด็จพระราชินีเอลิซาเบธ รวมถึงนายกรัฐมนตรีแอสตี้และอดีตนายกรัฐมนตรีเซอร์ซิลล์เข้าร่วมงาน หลังงาน นายกรัฐมนตรีแอสตี้ได้ส่งจดหมายถึงเอลีนอร์ในวันถัดมา แสดงความเสียใจที่ไม่สามารถกล่าวคำสดถึงแฟรงคลิน รูสเวลต์ได้ดีเท่าที่ควร

ตัวอย่างสารคดีชีวประวัติ

จากข้อความที่กล่าวถึงชีวประวัติของอดีตสุภาพสตรีหมายเลขหนึ่งของสหรัฐอเมริกา เอลิเนอร์ รูสเวลต์ ผู้แปลควรมีความรู้รอบตัวด้านประวัติศาสตร์และบุคคลสำคัญในยุคนั้นเพื่อให้การแปลมีความถูกต้องและสื่อความหมายได้อย่างสมบูรณ์

ในข้อความต้นฉบับ มีการเล่าถึงการเดินทางของเอลิเนอร์ รูสเวลต์ ซึ่งได้รับการต้อนรับอย่างอบอุ่นในหลายประเทศ เช่น ในการประชุมที่เจนีวาของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติในเดือนธันวาคม ปี 1947 และการเดินทางไปลอนดอนในเดือนเมษายน ปี 1948 เพื่อร่วมพิธีเปิดตัวรูปปั้นของแฟรงคลิน รูสเวลต์ โดยมีพระมหากษัตริย์และสมเด็จพระราชินีอังกฤษ รวมถึงนายกรัฐมนตรีแอดลีและอดีตนายกรัฐมนตรีเซอร์ซิลล์เข้าร่วมงาน

ประเด็นสำคัญในการแปล

1. การรู้จักบุคคลสำคัญ

- การแปล *The king and the queen* ในที่นี้ ผู้แปลควรเข้าใจว่าหมายถึง "พระเจ้าจอร์จที่ 6 และสมเด็จพระราชินีเอลิซาเบธ" ไม่ใช่แปลตามตัวอักษรว่า "พระราชินีและพระราชินี" เพื่อให้ผู้อ่านเข้าใจว่าเป็นพระมหากษัตริย์และพระราชินีผู้ทรงปกครองอังกฤษในช่วงเวลานั้น
- ชื่อ *Attlee* หมายถึง นายแอดลี หัวหน้าพรรคแรงงาน ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอังกฤษในขณะนั้น
- ชื่อ *Churchill* หมายถึง นายวินสตัน เชอร์ชิลล์ อดีตนายกรัฐมนตรีอังกฤษและหัวหน้าพรรคอนุรักษนิยม

2. การใช้ข้อมูลอ้างอิง

ผู้แปลควรมีข้อมูลรอบตัวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์และบุคคลสำคัญ หากมีข้อสงสัยหรือไม่แน่ใจควรค้นคว้าข้อมูลเพิ่มเติมจากแหล่งอ้างอิงต่าง ๆ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการแปล

